

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 30.5.2007
COM(2007) 279 final

CARTEA ALBĂ

Strategie pentru Europa privind problemele de sănătate legate de alimentație, excesul de greutate și obezitate

{SEC(2007) 706}
{SEC(2007) 707}

CARTEA ALBĂ

Strategie pentru Europa privind problemele de sănătate legate de alimentație, excesul de greutate și obezitate

1. INTRODUCERE

Scopul prezentei cărți albe este acela de a stabili o abordare integrată la nivelul Uniunii Europene, care să contribuie la reducerea problemelor de sănătate cauzate de alimentația deficientă, excesul de greutate și obezitate. Cartea albă are la bază inițiativele recente ale Comisiei, în special Platforma Uniunii Europene pentru dietă, activitate fizică și sănătate¹ și cartea verde intitulată „*Promovarea unei alimentații sănătoase și a activității fizice: o dimensiune europeană pentru prevenirea excesului de greutate, a obezității și a bolilor cronice*”².

În ultimele trei decenii s-a înregistrat o creștere dramatică în ceea ce privește excesul de greutate și obezitatea³ în rândul populației Uniunii Europene, în special în rândul copiilor, la care excesul de greutate, în anul 2006, atingea, conform estimărilor, o valoare de 30%. Această statistică indică o tendință negativă de alimentație deficientă și activitate fizică redusă în rândul populației UE, ceea ce poate duce în viitor la agravarea unor anumite boli cronice, cum ar fi bolile cardiovasculare, hipertensiunea, diabetul de tip II, accidentele vasculare cerebrale, anumite tipuri de cancer, tulburările sistemului muscular și osos și chiar o serie de tulburări mentale. Pe termen lung, această situație va avea drept rezultat un impact negativ asupra speranței de viață în Uniunea Europeană și o calitate a vieții redusă pentru multe persoane.

Consiliul⁴ a adresat invitații repetate Comisiei pentru elaborarea unor acțiuni în domeniul alimentației și activității fizice, inclusiv Concluziile Consiliului privind obezitatea, promovarea sănătății cardiace și diabetul.

¹ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/platform/platform_en.htm

² http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/green_paper/consultation_en.htm

³ Problema excesului de greutate și a obezității poate fi rezumată după cum urmează: **un aport energetic alimentar excesiv plus un consum de energie scăzut sau insuficient egal cu un excedent energetic**, care este înmagazinat sub formă de grăsime corporală.

⁴ Concluziile Consiliului din 2 decembrie 2002 privind obezitatea (JO C 11, 17.1.2003, p. 3), din 2 decembrie 2003 privind modul de viață sănătos (JO C 22, 27.1.2004, p. 1); din 2 iunie 2004 privind promovarea sănătății cardiace (Comunicat de presă: 9507/04 (Presse 163); din 6 iunie 2005 privind obezitatea, alimentația și activitatea fizică (Comunicat de presă: 8980/05 (Presse 117); din 5 iunie 2006 privind promovarea modului de viață sănătos și prevenirea diabetului de tip II (JO C 147, 23.6.2006, p. 1).

Consultarea privind cartea verde a reunit un foarte larg consens asupra ideii de contribuție comunitară, prin colaborarea cu un număr mare de diverse părți interesate, la nivel național, regional și local⁵. Respondenții au evidențiat necesitatea unor politici comunitare omogene și coerente și importanța unei abordări multisectoriale. Aceștia au subliniat valoarea coordonării acțiunilor la nivelul Uniunii Europene, cum ar fi obținerea și diseminarea informațiilor de bună practică, precum și nevoia de elaborare la nivelul UE a unui plan de acțiune și de adresare a unui mesaj puternic către părțile interesate. Cartea verde a fost urmată de o rezoluție a Parlamentului European intitulată „*Promovarea unei alimentații sănătoase și a activității fizice: o dimensiune europeană pentru prevenirea excesului de greutate, a obezității și a bolilor cronice*”, care a întărit aceste mesaje.

Orice acțiune publică din acest domeniu, inclusiv cele care ar putea fi întreprinse la nivel comunitar, trebuie să țină seama de trei factori. În primul rând, fiecare individ este responsabil, în cele din urmă, pentru modul său de viață și pentru cel al copiilor săi, fără a nega totodată importanța și influența mediului asupra comportamentului său. În al doilea rând, numai un consumator bine informat este capabil să ia decizii raționale. În cele din urmă, un răspuns optim în acest domeniu va fi obținut promovând complementaritatea și integrarea atât a diverselor domenii de politică relevante (abordarea orizontală), cât și a diferitelor niveluri de acțiune (abordarea verticală).

În mai multe domenii, principalele niveluri de acțiune se situează la scară națională sau locală. În aceste domenii, acțiunea publică europeană va avea ca scop fie să completeze și să optimizeze măsurile luate la alte niveluri decizionale, naționale sau regionale, fie să trateze probleme care, în sine, intră în sfera politicilor comunitare. Într-adevăr, mai multe acțiuni se referă în mod direct la funcționarea pieței interne (cum ar fi cerințele de etichetare, procedurile relative la autorizațiile în domeniul sănătății și la controlul alimentelor), în timp ce altele fac parte din cadre mai specifice, cum ar fi politica agricolă comună (prin intermediul OCM pentru fructe și legume), inițiativele Comisiei în domeniul învățământului, politica regională (fondurile structurale) și, în cele din urmă, dar nu în ultimul rând, politica audiovizuală și din domeniul mass-media. Rolul Comisiei este, de asemenea, decisiv pentru a reuni inițiative locale sau naționale interesante și pentru a pune în aplicare mecanisme paneuropene de schimb privind cele mai bune practici.

În plus, dat fiind că majoritatea sectoarelor industriale care intervin în domeniile alimentației și nutriției devin din ce în ce mai mondializate, operatorii economici interesați consideră că un ansamblu unic de măsuri coordonate la nivel european este preferabil unui mare număr de măsuri individuale luate la nivel de state membre, în vederea prevenirii unei încărcări administrative suplimentare generată de reguli naționale diferite și potențial divergente și în vederea încurajării competitivității într-un domeniu nou, fondat pe inovație și cercetare.

⁵ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/green_paper/nutrition_gp_rep_en.pdf

2. PRINCIPIILE ACȚIUNII

Abordarea acestei importante probleme de sănătate publică presupune integrarea exhaustivă a politicilor; de la alimente și consumatori, la sport, educație și transporturi. Obezitatea are o mai mare incidență asupra persoanelor din grupuri socio-economice inferioare, ceea ce indică nevoia de a acorda o atenție specială dimensiunii sociale a problemei. Acțiunile evidențiate în prezentul document prezintă patru aspecte fundamentale.

Aceste acțiuni trebuie să fie realizate la toate nivelurile decizionale, de la nivel local la cel comunitar. În ceea ce privește acțiunea comunitară, aceste măsuri fie vor însoți punerea în aplicare a tuturor politicilor și activităților comunitare relevante, fie vor completa, dacă este cazul, politicile naționale, astfel cum prevede articolul 152 din Tratatul CE.

În primul rând, acțiunile trebuie să vizeze cauzele profunde ale riscurilor legate de sănătate. În acest fel, acțiunile menționate în strategie trebuie să contribuie la reducerea tuturor riscurilor asociate alimentației deficiente și activității fizice limitate, inclusiv cel asociat excesului de greutate, fără a se limita la aceasta.

În al doilea rând, acțiunile descrise sunt menite să funcționeze în cadrul domeniilor de politici publice și la diferite niveluri ale administrației publice cu ajutorul unui număr de instrumente incluzând legislația, rețelele, abordările public-privat și să implice sectorul privat și societatea civilă.

În al treilea rând, din considerente de eficiență, strategia va necesita acțiunea unui număr mare de sectoare private, precum industria alimentară și societatea civilă și a actorilor la nivel local, precum școlile și organizațiile locale.

În cele din urmă, și probabil cel mai important, monitorizarea va fi esențială în anii care vor veni. Numărul activităților care urmăresc să îmbunătățească alimentația și activitatea fizică este deja extins și crește de la an la an. Adesea monitorizarea este redusă sau inexistentă și acest lucru face să se evalueze în mod limitat ceea ce funcționează bine sau dacă acțiunile trebuie să fie îmbunătățite sau modificate fundamental.

3. O ABORDARE AXATĂ PE PARTENERIAT

Comisia consideră că dezvoltarea de parteneriate efective trebuie să reprezinte piatra de temelie a reacției Europei în ceea ce privește tema alimentației, a excesului de greutate și obezității și a problemelor de sănătate asociate acestora.

Dezvoltarea de parteneriate de acțiune la nivel european

Platforma de acțiune a Uniunii Europene privind alimentația, activitatea fizică și sănătatea a început să funcționeze din martie 2005 pentru a „oferi un forum comun tuturor actorilor interesați la nivel european”⁶.

⁶ Carta Platformei, martie 2005
http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/platform/docs/platform_charter.pdf

Forumul urmărește să pună în aplicare acțiuni voluntare de combatere a obezității, venind în completarea și în sprijinul altor abordări. Printre membri se numără organizații care reprezintă industria, organizații de cercetare și societatea civilă din domeniile sănătății publice și protecției consumatorului. În domeniile lor de acțiune, membrii s-au angajat să ia măsuri care pot reduce obezitatea. În martie 2007, Platforma a publicat cel mai recent raport de monitorizare privind rezultatele obținute până în prezent⁷.

Comisia intenționează să continue și să dezvolte activitățile din cadrul Platformei, ca instrument cheie pentru punerea în aplicare a acestei strategii. Pe durata a doi ani membrii au lansat peste 200 de inițiative privind dieta și activitatea fizică în Uniunea Europeană. În plus, s-au înregistrat progrese în ceea ce privește obiectivul stabilit al unui sistem clar și fiabil de monitorizare a angajamentelor și o abordare stabilită de comun acord de dezvoltare a măsurilor locale pentru acțiuni (participarea autorităților naționale, regionale și locale).

Consolidarea rețelelor locale de acțiune

Rezultatele concrete vor fi obținute numai cu ajutorul unui parteneriat complet și prin intermediul contribuției părților interesate locale. În acest sens și pentru a dezvolta o abordare comună, al cărui scop are caracter comun, va fi importantă dezvoltarea unui cadru de acțiune și a unor instanțe corespunzătoare, care să poată reuni actorii de la toate nivelurile. Platforma Uniunii Europene reprezintă un model care poate fi imitat în mod corespunzător la nivel local.

Ca principiu general, Comisia consideră că asemenea instanțe trebuie să fie caracterizate de ampla implicare a părților interesate, iar autoritățile naționale trebuie să aibă rol de coordonare, în vederea asigurării încadrării măsurilor într-un cadru de sănătate publică. Comisia a expus și alte idei pe acest subiect într-un document de bază intitulat „Generalizarea ideii de parteneriat”⁸.

Statele membre trebuie să încurajeze implicarea sectorului mediatic, pentru dezvoltarea de mesaje comune și de campanii.

Platforma s-a bucurat de succes în ceea ce privește suscitarea unei acțiuni din partea părților interesate într-o întreagă gamă de sectoare; prin urmare, pentru a îmbunătăți legătura cu guvernele și pentru a pune în aplicare un adevărat schimb de practici, Comisia va crea un Grup la nivel înalt care se va consacra problemelor de sănătate în raport cu alimentația și activitatea fizică. Obiectivul Grupului ar fi acela de a asigura producerea unui schimb de idei și practici de politică între statele membre, care să înglobeze toate politicile guvernamentale. Legătura cu Platforma UE va permite comunicarea rapidă dintre sectoare, încurajând schimbul rapid și asimilarea abordărilor din parteneriatul public-privat. Rețeaua existentă privind alimentația și activitatea fizică își va dezvolta rolul de a sprijini și de a facilita activitatea Grupului.

⁷ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/platform/docs/eu_platform_2mon-framework_en.pdf

⁸ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/nutrition/platform/docs/contacts2007_en.pdf

4. COERENȚA POLITICĂ LA NIVEL COMUNITAR

Cartea albă se concentrează asupra acțiunilor care pot fi întreprinse la nivelul Uniunii Europene, în vederea ameliorării problemele legate de alimentație și sănătate. În consecință, cartea albă se concentrează pe acțiunile care fie sunt de competența Comunității, precum legislația sau finanțarea programelor relevante, fie creează o valoare adăugată dintr-un punct de vedere european, cum ar fi facilitarea unui dialog cu părțile interesate din industria alimentară mondială sau dezvoltarea de indicatori comparativi pentru monitorizarea tuturor statelor membre.

Consumatori mai bine informați

Cunoștințele, preferințele și comportamentul persoanelor, legate, de exemplu, de modul de viață și de obiceiurile alimentare, sunt modelate de mediul în care evoluează. Această relație implică, pe de o parte, accesul la informații clare, consecvente și bazate pe elemente concrete atunci când aceste persoane decid ce alimente să cumpere și, pe de altă parte, un mediu de informare mai larg care, la rândul lui, este modelat de factori culturali, precum publicitatea și alte mijloace de informare.

Comisia acționează în scopul dezvoltării ambelor domenii. Etichetarea nutrițională reprezintă o modalitate prin care informațiile pot fi comunicate consumatorilor și folosite pentru a susține luarea unei decizii sănătoase în momentul cumpărării produselor alimentare și a băuturilor. În prezent Comisia efectuează o examinare a legislației de etichetare nutrițională în scopul de a propune Parlamentului și Consiliului consolidarea acestei modalități ca un canal de informare a consumatorilor. În urma unei consultări privind etichetarea în primăvara anului 2006⁹, Comisia examinează opțiunile de etichetare nutrițională. Printre aspectele care sunt avute în vedere se numără problema dacă trebuie introdusă etichetarea obligatorie și care este numărul de nutrienți care trebuie să figureze pe etichetă și se examinează reglementarea privind etichetarea pe partea din față a ambalajului (adică etichetarea simplificată sau semnalizarea).

Un alt aspect îl constituie reglementarea referitoare la afirmațiile producătorilor privind produsele lor. Regulamentul nr. 1924/2006 privind cerințele nutriționale și de sănătate pentru produsele alimentare, a intrat în vigoare în ianuarie 2007. Un obiectiv cheie este acela de a asigura o bază științifică sigură pentru cerințele nutriționale și de sănătate formulate în legătură cu alimentele, astfel încât consumatorii să nu fie induși în eroare de afirmații incorecte sau confuze.

⁹ Etichetare: competitivitate, informarea consumatorului și îmbunătățirea legislației comunitare. Document consultativ al DG SANCO. Februarie 2006.

Publicitatea și marketingul sunt sectoare puternice care urmăresc să influențeze comportamentul consumatorului. Există dovezi care indică faptul că publicitatea și comercializarea alimentelor influențează alimentația, în special pe cea a copiilor. În perioada octombrie 2005 - martie 2006, Comisia a realizat o masă rotundă privind publicitatea, pentru a explora metodele de reglementare internă și modul în care legea și reglementarea internă pot interacționa și se pot completa reciproc. În urma acesteia a rezultat un model al celei mai bune practici (sau standarde de guvernare) pentru reglementare internă, care a fost enunțat în raportul Mesei rotunde¹⁰. Aceste standarde trebuie aplicate în domeniul specific al publicității alimentelor destinată copiilor. În acest demers, acțiunile voluntare trebuie să completeze diferitele abordări existente întreprinse în statele membre, cum ar fi codul PAOS din Spania și inițiativa recentă a Office of Communication din Regatul Unit. În asemenea context, trebuie subliniată cererea formulată de către Parlamentul European, cu ocazia dezbaterii referitoare la modificarea directivei privind serviciile mass-media audiovizuale¹¹ în vederea introducerii unui cod de conduită pentru publicitatea alimentelor cu un conținut ridicat de grăsimi sau zahăr destinate copiilor. Noua directivă privind serviciile mass-media audiovizuale prevede că statele membre și Comisia vor încuraja furnizorii de servicii mass-media audiovizuale să elaboreze coduri de conduită referitoare la comunicarea comercială privitoare la alimentele și băuturile destinate copiilor. Preferința Comisiei, în acest stadiu, este aceea de a menține abordarea voluntară existentă la nivelul Uniunii Europene, datorită faptului că astfel se poate acționa rapid și eficient pentru a combate numărul în creștere al cazurilor de exces de greutate și obezitate. Comisia va evalua, în anul 2010, această abordare și diferitele măsuri luate în domeniu și va stabili dacă sunt necesare și alte abordări.

În cooperare cu statele membre și părțile interesate relevante, Comisia va elabora și va susține campanii de informare și de educare specifice, destinate sensibilizării publicului în ceea ce privește problemele de sănătate legate de alimentația deficientă, excesul de greutate și obezitatea. Aceste campanii se vor adresa, în special, grupurilor vulnerabile, cum ar fi copiii.

A acționa în așa fel încât alegerea unei alimentații sănătoase să fie accesibilă

Alegerea sănătoasă se referă la asigurarea existenței unor opțiuni sănătoase pentru consumator. Politica Agricolă Comună (PAC) joacă un rol important în ceea ce privește producția și oferta alimentară în Europa. Drept rezultat, prin garantarea disponibilității alimentelor pe care le consumă europenii, Politica Agricolă Comună poate, de asemenea, contribui la modelarea regimului alimentar european și poate lupta împotriva obezității și a excesului de greutate. În cadrul PAC, Comisia se angajează să promoveze obiectivele în materie de sănătate publică iar exemplul cel mai recent este reforma Organizării Comune a Pieței (OCP) pentru fructe și legume, care urmărește să promoveze consumul în anumite stabilimente, cum ar fi școlile.

¹⁰ http://ec.europa.eu/consumers/overview/report_advertising_en.htm

¹¹ Cunoscută până în momentul de față sub numele de Directiva „Televiziune fără frontiere”.

De exemplu, în cadrul reformei OCP pentru fructe și legume, Comisia va urmări să promoveze în propunerile sale consumul de fructe și legume în rândul copiilor, permițând ca un excedent de producție să fie distribuit instituțiilor publice de învățământ și taberelor de vacanță pentru copii. De asemenea, Comisia propune mărirea până la 60% a cofinanțării de către UE a proiectelor promoționale destinate tinerilor consumatori (copii având sub vârsta de 18 ani). Organizațiile de producători își vor axa campaniile lor promoționale în curs, finanțate de către UE, pe tinerii consumatori. În același context, trebuie ținut seama de un alt aspect important: acela de a face în așa fel încât fructele și legumele să fie abordabile sau mai abordabile în scopul încurajării consumului acestora, în special în rândul tinerilor. Un proiect care încurajează consumul de fructe în școli, cofinanțat de către Uniunea Europeană, ar constitui un pas important în buna direcție. Proiectul respectiv ar trebui să se adreseze copiilor între 4-12 ani și să facă parte din reforma OCP pentru fructe și legume.

Există un interes din ce în ce mai mare în ceea ce privește compoziția produselor alimentare fabricate și rolul pe care reformularea îl poate juca pentru a face alimentația mai sănătoasă. Industria de profil a făcut deja pași importanți, dar aceștia nu sunt uniformi întotdeauna pentru toate produsele și statele membre. Anumite state membre încurajează reformularea produselor alimentare, de exemplu în ceea ce privește concentrațiile de grăsime, de grăsimi saturate și de grăsimi trans, de sare și zahăr. În conformitate cu un studiu efectuat în anul 2006 de către CIAA¹² în Uniunea Europeană, una din trei companii a declarat că a reformulat cel puțin 50% dintre produsele sale în 2005 și 2006. Reformularea a fost aplicată unei mari varietăți de alimente, inclusiv cereale pentru micul dejun, băuturi, biscuiți, produse de patiserie, produse lactate, sosuri, supe, condimente, uleiuri, snack-uri și produse zaharoase.

Comisia propune inițierea unui studiu în anul 2008 pentru a explora posibilitatea de reformulare a produselor alimentare astfel încât să se reducă concentrațiile acestor nutrienți, dat fiind rolul pe care aceștia îl joacă în dezvoltarea bolilor cronice. Acest studiu va include o evaluare a acțiunilor întreprinse până în acel moment atât prin măsuri legislative, cât și voluntare, pentru a oferi un standard de bază pentru evaluarea viitoarelor evoluții.

Comisia intenționează să faciliteze, în context de parteneriat, lansarea campaniilor de reformulare a sării pe baza unor dovezi clare a eficienței acestora, ca și a campaniilor care urmăresc îmbunătățirea conținutului de nutrienți al alimentelor fabricate, la nivel mai general, în UE.

Încurajarea activității fizice

Activitatea fizică cuprinde o serie de activități de la sportul organizat la „modalitățile de deplasare activă”¹³ sau activități în aer liber. Comisia consideră că statele membre și Uniunea Europeană trebuie să ia măsuri proactive pentru a contracara practicarea cu frecvență redusă a activităților fizice din ultimele decenii, cauzată de numeroși factori.

Eforturile individuale pentru găsirea unor modalități de intensificare a activității fizice în viața de zi cu zi trebuie susținute de dezvoltarea unui mediu fizic și social care să conducă la astfel de activități.

¹² Confederația industriilor agroalimentare.

¹³ Efectuarea de deplasări către și dinspre locul de muncă prin intermediul mersului pe jos, bicicletei sau al oricărui mijloc activ.

De asemenea, Comisia sprijină măsurile referitoare la transporturile urbane durabile, prin intermediul politicii de coeziune, prin inițiativa CIVITAS și prin programul „Energia inteligentă – Europa”, care în anul 2007 intră într-o nouă fază. Se consideră că proiectele de mers pe jos și de ciclism constituie o parte esențială a acestei politici și se încurajează cererile din partea autorităților locale. Comisia dorește să se asigure că subvențiile existente pentru infrastructura publică sunt exploatate în totalitate în scopul unor moduri de viață mai sănătoase, precum modalitățile de deplasare activă, și în cursul anului 2007 va publica un „ghid urban” pentru ca autoritățile locale să contribuie la mai buna cunoaștere a acestor posibilități de finanțare în toate sectoarele.

Comisia Europeană va publica o carte verde privind transportul urban în anul 2007, care va fi urmată de un plan de acțiune în anul 2008. De asemenea, Comisia intenționează să publice și un document orientativ referitor la planurile de transport urban durabil.

De asemenea, Comisia va prezenta o carte albă privind sportul, care urmărește să enunțe propuneri pentru a spori rata de practicare a sporturilor în UE și a extinde practica sportivă astfel încât să includă activitatea fizică, la nivel mai general.

Grupuri și stabilimente prioritare

S-a demonstrat faptul că obezitatea crește dramatic în rândul copiilor europeni și că îi afectează în mod disproporționat pe cei din grupurile socio-economice inferioare. Două obiective ale politicii de coeziune a Uniunii Europene 2007-2013 sunt de a promova contribuția orașelor la creșterea economică și a numărului locurilor de muncă și de a menține o forță de muncă sănătoasă¹⁴. Pentru programele concentrate pe zonele urbane, măsurile care urmăresc regenerarea spațiilor publice pot cuprinde infrastructura din zonele dezavantajate din punct de vedere socio-economic și, prin urmare, pot oferi locuri atractive pentru activități fizice. În același timp, prioritățile programelor pentru o forță de muncă sănătoasă trebuie să contribuie la „recuperarea diferențelor existente” în ceea ce privește infrastructura de sănătate și riscurile de sănătate. Acțiunile de încurajare a activității fizice pot juca un rol vital în prioritățile acestor programe.

Copilăria este o perioadă importantă pentru inculcarea unei preferințe pentru comportamente sănătoase și pentru căpătarea deprinderilor de viață necesare pentru menținerea unui mod de viață sănătos¹⁵. Școlile joacă un rol capital în această privință. Este, de asemenea, un domeniu în care eficacitatea intervenției este deja bine stabilită: studiile indică faptul că acțiunile concentrate la nivel local cu o participare foarte largă având drept țintă copiii cu vârste cuprinse în 0-12 ani vor fi eficiente în schimbarea comportamentului pe termen lung. Eforturile trebuie să se concentreze pe educația alimentației și pe activitatea fizică. Educația

¹⁴ Politica de coeziune în slujba creșterii și a locurilor de muncă, orientările strategice comunitare 2007-2013, Decizia Consiliului din 6 octombrie 2006.

¹⁵ EPODE și „Tiger Kids” sunt două exemple inovatoare de proiecte comunitare care promovează comportamentele sănătoase în rândul copiilor. De exemplu, EPODE reunește părinții, profesorii, specialiștii în sănătate și comunitatea de afaceri locală din orașe mici de pe cuprinsul Franței. Acțiunile includ evenimente precum „săptămâni alimentare” speciale, în timpul cărora copiii sunt familiarizați cu alimentația sănătoasă și organizarea și supravegherea de către părinți a unui „autobuz care merge pe jos” până la școală. Tiger Kids este destinat atât copiilor preșcolari, cât și școlărilor din patru regiuni ale Germaniei și urmărește să stabilească un standard de calitate pentru prevenirea obezității. Proiectul îi implică pe părinți în promovarea alimentației și a activității fizice a copiilor, atât la școală, cât și în afara școlii.

pentru sănătate și educația fizică se află printre temele prioritare ale noului Program de învățare continuă (2007-2013), mai precis ale subprogramului Comenius pentru educația școlară. Vor fi posibilități de derulare atât a proiectelor nutriționale, cât și de activități fizice, cu accentul pus pe sport și pe întărirea cooperării dintre școli, pe organismele de formare a profesorilor, pe autoritățile locale și naționale și pe cluburile sportive.

În anul 2007, Comisia va finanța un studiu referitor la relația dintre obezitate și statutul socio-economic, în scopul analizării celor mai eficiente intervenții adresate persoanelor din grupurile socio-economice inferioare.

Dezvoltarea bazei de cunoștințe pentru a susține elaborarea politicilor

Comisia intenționează să valorifice temeliile solide constituite de programele de cercetare anterioare din domeniul alimentației, obezității și al bolilor principale cauzate de modul de viață nesănătos, precum cancerul, diabetul și bolile respiratorii. Comisia a identificat nevoia de a cunoaște mai mult despre factorii care determină alegerea alimentelor și va stabili, în cel de-al șaptelea Program-cadru, direcțiile majore de cercetare a comportamentului consumatorului; impactul alimentelor și al alimentației asupra sănătății; factorii de prevenire a obezității în grupuri țintă precum sugarii, copiii și adolescenții și de intervenție eficientă în alimentație. De asemenea, programul vizează factorii determinanți ai sănătății, prevenirea bolilor și promovarea sănătății în cadrul temei „Optimizarea îngrijirii medicale pentru cetățenii europeni”.

Din anul 2006, Autoritatea Europeană pentru Siguranța Alimentară (EFSA) are un rol nou, acela de a consilia Comisia în aplicarea Regulamentului privind cerințele nutriționale și de sănătate. Noul mandat include consultanța privind profilurile nutrienților pentru produsele alimentare care prezintă cerințe de sănătate și evaluarea argumentelor științifice ale acestor cerințe. Un alt exemplu al contribuției EFSA în domeniul legat de alimentație constă în actualizarea consumului de referință al populației Europei pentru energie și nutrienți.

Dezvoltarea sistemelor de monitorizare

Armonizarea modului în care sunt obținute datele la nivel național privind indicatorii de obezitate și de exces de greutate este redusă, îngreunând comparațiile în cadrul Uniunii Europene. În plus, există date limitate în domenii importante, precum consumul alimentar.

Comisia a identificat necesitatea de întărire a monitorizării pe trei niveluri cheie. Mai întâi, la nivel macro, asigurarea unor date fiabile, comparabile privind indicatorii generali de evoluție – în contextul indicatorilor de sănătate la nivelul Comunității Europene (ECHI) – referitoare la alimentație și la activitatea fizică, cum ar fi incidența obezității. În al doilea rând, identificarea sistematică a acțiunilor întreprinse în prezent în statele membre, pentru ca acestea să poată fi monitorizate și evaluate din punct de vedere al impactului. În al treilea rând, în legătură cu proiectele și programele individuale, dat fiind rolul acestora de blocuri constructive pentru obținerea unei reacții eficiente a societății.

Pentru a susține monitorizarea la nivel macro, Comisia a elaborat o anchetă europeană de sănătate, prin intermediul interviuării (EHIS), care va fi operațională în anul 2007 și care va pune în aplicare o abordare armonizată privind obținerea cu regularitate prin intermediul Sistemului statistic european (ESS) de date statistice privind înălțimea și greutatea raportate chiar de subiecți, practicarea de activități fizice și frecvența consumului de fructe și legume. Până în anul 2010, Comisia intenționează să stabilească o anchetă de examinare a sănătății europene (EHES), pentru a obține informații obiective privind o serie de măsuri nutriționale inclusiv IMC, colesterolul și hipertensiunea la o populație selectată aleatoriu. EUROSTAT este în curs de constituire a unui prim set de indicatori ai consumului alimentar, pentru a monitoriza modelele și tendințele de alimentație. Aceste activități din cadrul ESS pun accentul pe dezvoltarea unor date și indicatori de calitate privind starea sănătății (inclusiv obezitatea), precum și pe modul de viață (inclusiv alimentația și activitatea fizică).

Obiectivele cheie vor fi acelea de a stabili politicile și acțiunile aplicate în statele membre, dar și de a întări monitorizarea și evaluarea impactului acestora. Comisia va continua să susțină funcția de monitorizare prin intermediul proiectelor sale în cadrul Programului de sănătate publică, care sprijină stabilirea rețelilor și schimbul de informații în domeniul bunei practici legate de alimentație și activitatea fizică și de prevenire a obezității

5. LA NIVELUL STATELOR MEMBRE

Comisia a stabilit o gamă completă de acțiuni care sunt de competența sa și care trebuie aplicate în sectoarele de politici. După cum s-a mai menționat, în multe dintre acțiuni, elementul central trebuie reprezentat de măsurile luate de către statele membre, acestea fiind esențiale în abordarea problemelor legate de alimentație, de excesul de greutate și obezitate. Întreaga gamă de acțiuni întreprinse de Comisie în domeniul său de acțiune, care trebuie să se aplice în sectoarele de politici, vine în sprijinul sau în completarea măsurilor adoptate de statele membre. Variația regimului alimentar între statele membre și divergența abordărilor politice sunt importante. În plus, este esențial să se continue elaborarea de măsuri la nivel regional și local, măsuri care să fie mai aproape de cetățenii UE. Intervențiile la aceste niveluri sunt indispensabile în vederea adaptării la contextele locale specifice a abordărilor elaborate și validate la nivel general. Aceste acțiuni trebuie, de asemenea, să facă obiectul unei monitorizări, al unei evaluări și al unei discuții. Comisia va reuni și, în colaborare cu Grupul la nivel înalt, va evalua măsurile naționale și regionale respective și va publica aceste informații pe site-ul său internet¹⁶. Comisia intenționează să recurgă la Grupul la nivel înalt susmenționat pentru a promova diseminarea celei mai bune practici, dar și pentru a asigura orice sprijin care va fi considerat potrivit la nivel comunitar.

De asemenea, statele membre joacă un rol activ în dezvoltarea de parteneriate pentru acțiuni locale care pot sprijini inițiative voluntare, precum dezvoltarea unei publicități responsabile.

¹⁶ http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/publichealth_en.htm

6. CE POT FACE ACTORII PRIVAȚI

Actorii privați au de jucat un rol major în dezvoltarea alegerii sănătoase pentru consumatori și în abilitarea lor de a lua decizii pentru un mod de viață sănătos: acțiunile lor în acest domeniu pot completa politica de stat și inițiativele legislative la nivelul Uniunii și cel național. Atunci când actorii privați acționează în state membre diferite, cum este cazul marilor organizații din domeniu, acțiunea lor trebuie să evolueze prin dezvoltarea unei abordări comune și consecvente față de consumatorii din toate Uniunea Europeană.

Acționarea în așa fel încât alegerea unei alimentații sănătoase să fie accesibilă și abordabilă: Industria alimentară (de la producători la comercianți) ar putea să înregistreze îmbunătățiri evidente în domenii precum reformularea produselor alimentare în ceea ce privește conținutul de sare, de grăsimi, în special de grăsimi saturate și grăsimi trans și de zaharuri pentru consumatorii din toată Uniunea Europeană. De asemenea, datele disponibile indică că bunele practici ale detailiștilor în statele membre, care promovează în mod regulat promoții, la prețuri scăzute, produse sănătoase, cum ar fi fructele și legumele, au o incidență pozitivă asupra alimentației.

Menținerea consumatorilor informați: Detailiștii și societățile din industria alimentară trebuie să contribuie din plin la inițiativele voluntare naționale actuale.

Comisia va acționa pentru a promova norme îmbunătățite de publicitate și marketing, care să corespundă cel puțin criteriilor Alianței Europene pentru Standarde în Publicitate (EASA) în toate statele membre. În această privință, Directiva „Televiziune fără frontiere” conține o nouă dispoziție care prevede că statele membre încurajează, la nivel național, regimurile de reglementare comună și reglementare internă care întrunesc acceptul părților interesate.

Comisia ar întâmpina cu satisfacție și alte inițiative ale companiilor din sector în vederea atingerii acestui obiectiv.

Reglementarea internă reușită se bazează pe aplicarea unor sisteme de monitorizare a dezvoltării și aderării la codurile acceptate. În prezent, această capacitate variază în statele Uniunii Europene. Prin urmare, este necesar ca statele membre să își consolideze sistemele de reglementare internă și să le direcționeze către modelul celei mai bune practici indicate de Comisie. Platforma joacă rolul de forum pentru monitorizarea la nivel înalt a abordării la nivel național și subnațional, de la producătorii alimentari la detailiști și a sectorului de comunicare comercială.

Încurajarea activității fizice: (1) Organizațiile sportive ar putea coopera cu grupurile de sănătate publică pentru a dezvolta campanii de publicitate și de marketing în întreaga Europă, care să promoveze activitatea fizică în special în rândul populației țintă, precum tinerii sau persoanele din grupuri socio-economice inferioare. Următoarea carte albă privind sportul va stabili rolul acestor rețele. (2) Actorii locali și regionali trebuie să se implice în mod proactiv împreună cu administrațiile publice locale pentru a avea în vedere obiectivele de sănătate publică în proiectele de construcții, pentru spații urbane, cum ar fi locurile de joacă pentru copii, și pentru sistemele de transport.

Grupuri și stabilimente prioritare: Responsabilitatea pe care o poartă școlile este mare, acestea trebuie să se asigure că elevii înțeleg nu numai importanța unei alimentații raționale și a exercițiului dar și că aceștia pot beneficia de pe urma amândurora. Acestea pot fi susținute în legătură cu acest proiect prin intermediul unor parteneriate cu grupuri private, inclusiv comunitatea de afaceri. Școlile ar trebui să fie medii protejate și asemenea parteneriate ar trebui constituite într-un mod transparent și necomercial.

Întreprinderile pot sprijini, de asemenea, dezvoltarea unor moduri de viață sănătoase la locul de muncă. Împreună cu organizațiile angajaților, întreprinderile trebuie să dezvolte propuneri/orientări pentru modalitățile în care societățile comerciale de diverse dimensiuni pot introduce măsuri simple și eficiente din punct de vedere economic pentru a promova un mod de viață sănătos al angajaților.

Organismele profesionale medicale europene și naționale trebuie să dezvolte propuneri pentru a întări formarea specialiștilor din sănătate în ceea ce privește factorii legați de alimentație și activitate fizică care implică un risc de boală (cum ar fi excesul de greutate și obezitatea, hipertensiunea arterială sau lipsa activității fizice), cu un accent deosebit pe abordarea preventivă și pe rolul jucat de factorii legați de modul de viață.

Dezvoltarea unui tablou de bună practică și de cea mai bună practică: Organizațiile societății civile, în special cele care acționează în domeniile sănătății publice, tineretului și sporturilor trebuie să elaboreze dovezi ale impactului politicilor și acțiunilor la toate nivelurile.

7. COOPERAREA INTERNAȚIONALĂ

Comisia va colabora cu OMS în vederea elaborării unui sistem de supraveghere a alimentației și a activității fizice pentru EU27 în cadrul acțiunilor de urmărire ale Cartei Europene pentru Combaterea Obezității, adoptată la Istanbul, anul trecut, la data de 16 noiembrie 2006. În 2007, OMS intenționează să adopte un al doilea plan de alimentație și nutriție pentru Europa. Comisia Europeană întâmpină cu satisfacție cadrul de sănătate publică actualizat în cadrul căruia se vor înscrie viitoarele acțiuni, și se angajează să participe activ la acest proces.

În ceea ce privește cooperarea bilaterală, Comisia va continua să colaboreze îndeaproape cu țările care au pus la punct propria strategie în vederea beneficiilor de pe urma experiențelor fiecăreia, după cum procedează deja în SUA începând cu luna mai 2006.

8. CONCLUZII ȘI MONITORIZARE

Incidența obezității va fi unul dintre indicatorii cheie pentru măsurarea oricărui progres realizat în Uniunea Europeană de către această strategie. În concordanță cu Carta OMS, statele membre ale Uniunii Europene au declarat că „progresul vizibil, în special referitor la copii și adolescenți, trebuie să fie realizabil în cele mai multe țări în următorii 4-5 ani și trebuie să fie posibilă inversarea tendinței cel târziu până în anul 2015.”

Comisia va analiza progresele în anul 2010, pentru a reexamina situația obezității, pentru a observa în ce măsură propriile politici au fost aliniate cu obiectivele prezentei carte și în ce măsură actorii din toată Uniunea Europeană contribuie la realizarea obiectivelor. În cazul în care un sector prezintă propuneri sau orientări de intervenție, examinarea din 2010 va pune în evidență progresele concrete realizate. În cazul special al măsurilor de reglementare internă din industrie, analiza va trebui să indice modul în care aceste măsuri sunt puse în aplicare și care este efectul acestora.